

Zvyky a obyčeje u Romů

Výroční zvyky a obyčeje

- provázanost se zemědělskými pracemi, vírou
 - v různých zemích různá
- menší četnost
- Velikonoce (= Patradí)
 - bílení domů, zdobení zelenými ratolestmi
 - svěcení jídla
 - návštěvy
 - vzpomínka na zemřelé

O románo kesentimo pi Patrádĭ

Bachtáli detehárin!
Te resen kadi bári Patrádĭ
ande bute beršende
zourasa, bacht'asa
maj láše moudosa
sar akánik,
sastimasa, louvenca
taj lungone trajosa
te resen la.

Olašský vinš na Velkú noc

Dobré ráno!
Aby ste túto Velkú noc
prežívali ešte veľa rokov
v plnej sile a šťastí,
lepšie
než doteraz,
v zdraví, pri peniazoch,
aby ste ju prežívali
po celý dlhý život.

- Svátek sv. Jiří (= Ederlezi)
 - Balkán (6. 5.)
 - oslava příchodu jara (= konec hladu)
 - <http://www.romea.cz/romeatv/index.php?id=detail&source=t&vid=FRuykcVgJ00&detail=FRuykcVgJ00>
- Svatodušní svátky
 - zdobení obydlí

- Vánoce (= Karačoňa)
- půst x mnoho druhů jídla (halušky, fazole ve švestkové omáčce, bobaľki, záviny, maso – ryby výjimečně)
- spojení s vírou – upomínka narození Ježíše
- rodinný obřad
- vzpomínka na zemřelé
- zvyky zaručující peníze, zdraví, pospolitost
- vánoční stromek
- dárky – po 2. svět. válce, před tím koledování

Rodinné zvyky a obyčeje

- Křest
 - ochrana dítěte před zlými silami, pokládání na zem
 - v kostele
 - kmotrovství, dary
 - předpověď budoucího povolání
- Svatba
 - mangavipen: uvnitř komunity, slib přede všemi
 - bijav: více hostů, úřední nebo církevní

- Úmrtí a pohřeb
 - pokládání na zem
 - vartování: 3 dny u zemřelého nebo v jeho domě, vzpomínání, různá pravidla (smutek i „veselí“)
 - jeho majetek do rakve nebo zlikvidován
 - pohřeb: v kostele, do země

- Poutě
 - setkání příbuzných
 - domlouvání sňatků
 - získávání informací

Literatura

- <http://www.romea.cz/cz/zpravy/vzdyt-je-prece-hederlezi>
- <http://rombase.uni-graz.at/>
- Stojka, P.: Patrání – Velkonoční svátky. Romano džaniben, 1996. č. 1-2, s. 121-122.
- Pelíšková, V.: Současná svatba michalovských Romů. Český lid 76, 1989, č. 1, s. 26-32.